

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/103848,Maria-Korpanty-Wiceprezes-Sokolstwa-Polskiego.html>

Delegaci Sokolstwa Polskiego w Ameryce składają wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie (druga od prawej Maria Korpanty), 1935 r. Fot. z zasobu AIPN

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Maria Korpanty. Wiceprezes Sokolstwa Polskiego

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: KRZYSZTOF PAWLUCZUK 23.10.2023

Maria Korpanty wniosła niezwykle istotny wkład w działalność Sokolstwa Polskiego w Ameryce i tamtejszej Polonii. Posiadany przez nią autorytet, zdolności organizacyjne oraz charyzma odcisnęły trwałe ślady w dziejach tej

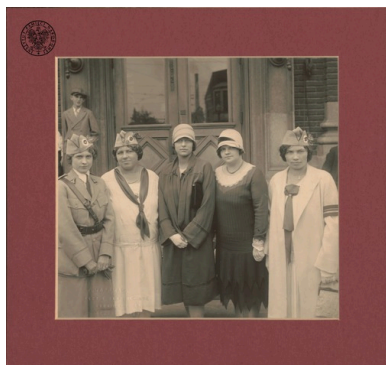
organizacji.

Urodziła się 23 października 1896 r. w miejscowości Tyczyn, położonej w zaborze austriackim. W wieku kilkunastu lat związała się z Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół” w Rzeszowie. Aktywnie uprawiała sport, zwłaszcza łyżwiarstwo i gimnastykę. W lipcu 1910 r. wzięła udział w największej międzyzaborowej manifestacji polskości, jaką był V Zlot Sokolstwa Polskiego w Krakowie zorganizowany dla upamiętnienia 500. rocznicy bitwy pod Grunwaldem.

Za oceanem

W 1913 r. wyjechała do Stanów Zjednoczonych i osiedliła się w Pittsburghu. Podjęła pracę zawodową w biurze zarządu Związku Sokołów Polskich w Ameryce, a także w związkowej drukarni. Aktywnie włączyła się w działalność gimnastyczną i sportową organizacji w czasie, gdy, skupiając się na ćwiczeniach wojskowych, coraz wyraźniej zmierzała ona w kierunku militaryzacji.

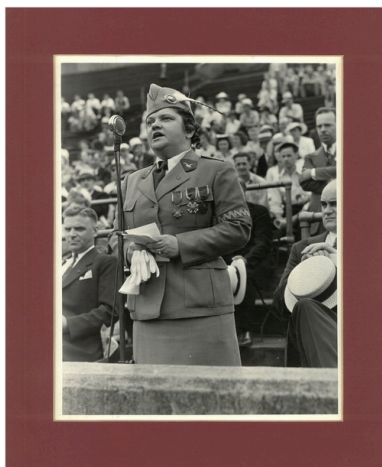
Kilkunastoletnia Maria otrzymała polecenie opracowania programu ćwiczeń gimnastycznych z przyrządami dla drużyn Sokolic. W 1914 r. z sukcesem wystąpiła, wraz z druhnami, z przygotowanym pokazem na Walnym Zjeździe Sokolstwa w Buffalo. Na tym też zjeździe, w uznaniu jej pracy, powołano ją na stanowisko podnaczelniczki Sokolstwa. Stała się tym samym pierwszą osobą, która objęła to nowo utworzone przy zarządzie stanowisko. Miała od tej pory m.in. nadzorować pracę Sokolic w gniazdach mieszanych, tj. takich, w których zostały założone żeńskie klasy ćwiczące.

Maria Korpanty (druga od prawej)
- wieloletnia wiceprezeska
Sokolstwa Polskiego w Ameryce -
z grupą Sokolic, I poł. XX w. Fot.

z zasobu AIPN

**Maria Korpanty w sokolim
mundurze podczas przemówienia,
I poł. XX w. Fot. z zasobu AIPN**

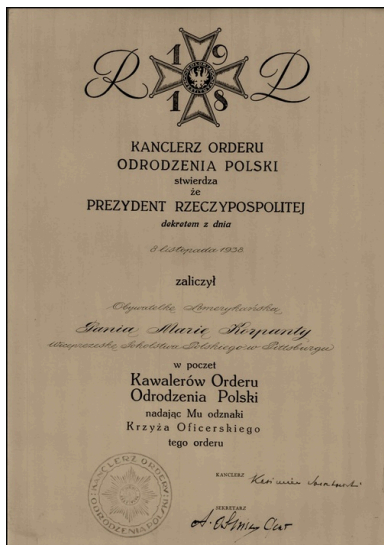

**Fotografia portretowa Marii
Korpanty, I poł. XX w. Fot. z
zasobu AIPN**

Podczas I wojny światowej zarząd, widząc jej popularność wśród żeńskiej części organizacji, systematycznie delegował ją do inspekcji wszystkich szczebli Sokolstwa. W rezultacie w wielu miejscach zaczęły powstawać

ćwiczące gniazda, składające się wyłącznie z Sokolic. Ze względu na ogromne potrzeby kadrowe, w 1915 r. w Pittsburghu zorganizowała kurs dla naczelniczek gniazd żeńskich.

W 1919 r. została wybrana prezesem gniazda nr 260 w Pittsburghu, a następnie wydziałową oraz przewodniczącą Komisji Sokolic. W lutym 1925 r. Maria Korpanty została wiceprezeską Sokolstwa, urząd ten pełniła aż do końca swojego życia. Zgodnie z konstytucją związku do jej obowiązków należało zastępowanie prezesa w przypadku jego nieobecności oraz utrzymywanie ścisłego kontaktu z wiceprezeskami okręgów, a także sprawowanie nadzoru nad wzrostem gniazd żeńskich.

**Dyplom nadania Marii Korpanty
Krzyża Oficerskiego Orderu
Odrodzenia Polski, 1938 r. Fot. z
zasobu AIPN**

**Należąca do Marii Korpanty
przypinka delegata na 21. Sejm
Unii Polskiej w Stanach
Zjednoczonych, 1946 r. Fot. z
zasobu AIPN**

Trwały wkład

Niezwykłą sympatię i uznanie wśród członków zarządu, jak i ogółu Sokołów, zawdzięczała swojej elokwencji oraz darowi przemawiania. Przez cały okres swojej działalności Maria Korpanty zawsze była szczególnie aktywna w promowaniu ćwiczeń gimnastycznych i wychowania fizycznego. Jako naczelna organizatorka wielokrotnie prowadziła kontesty werbunkowe, przysparzając Sokolstwu nowych członków w kolejnych pokoleniach Polonii amerykańskiej. Ponadto zajmowała się propagowaniem programu ubezpieczeniowego oraz jego wdrażaniem w poszczególnych okręgach. To właśnie dzięki niej do zadań wiceprezeski na stałe włączono zarządzanie polityką asekuracyjną, w tym sprzedażą ubezpieczeń wśród członków.

Maria Korpanty wielokrotnie reprezentowała Sokolstwo Polskie w Ameryce za granicą oraz pełniła funkcję wiceprezesa Kongresu Polonii Amerykańskiej. Podczas wycieczek Sokolstwa do Polski pełniła rolę ich kierownika lub łącznika z sokołami macierzą. Za wieloletnią pracę zarówno na rzecz Sokolstwa, jak i całej amerykańskiej Polonii została przez polski rząd odznaczona m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarła 16 marca 1957 r. w Pittsburghu, w wieku 60 lat. W uznaniu jej

zasług urząd wiceprezeski Sokolstwa nie był obsadzany przez kolejne trzy lata.

Maria Korpanty (pierwsza od prawej) na spotkaniu przedstawicieli Sokolstwa Polskiego w Ameryce z premierem Władysławem Grabskim, podczas wycieczki do Polski. Ogród Pałacu Namiestnikowskiego w Warszawie, 1925 r. Fot. z zasobu AIPN

Delegaci Sokolstwa Polskiego w Ameryce składają wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie (druga od prawej Maria Korpanty), 1935 r. Fot. z zasobu AIPN

Artykuł z czasopisma „Sokół Polski” zawierający relację ze spotkania delegatów Sokolstwa z marszałkiem Edwardem Rydzem-Śmigłym, podczas którego Maria Korpany przekazała datkę od Sokolstwa Polskiego w Ameryce na rzecz Funduszu Obrony Narodowej, 25 listopada 1937 r. Fot. z zasobu AIPN

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ